

Gewichtige problemen

Waarschijnlijk een van de meest gehate uitrustingsstukken die een duiker moet aantrekken is de loodgordel. Traditionele loodgordels bestaande uit een 5 cm nylon gordel, harde loodblokken en een metalen of plastic snelsluiting zijn zwaar, onhandig en oncomfortabel. Vooral als we hem aantrekken of proberen de uitrusting uit het water op het zwaaiende dek van een duikboot te tillen.

Vaak plaatsen loodgordels het gewicht gewoon niet precies waar het nodig is om goed uit te trimmen.

En jammer genoeg worden loodgordels zelden goed gedragen, goed afgesteld of afgeworpen wanneer dat nodig is. Gelukkig kunnen een paar praktische tips, plus wat innovatieve uitrusting helpen om het loodgordelgezeur op te lossen.

Wat is het probleem?

Ongelukken waarbij een loodgordel een rol speelt, zijn niet ongewoon en er zijn hopen problemen.

Volgens de Australische DIMS* studie van een paar jaar geleden waren loodgordels de schuldigen bij ongeveer 12 procent van de aangemelde ongevallen waar uitrusting bij betrokken was.

Geen van de problemen echter wees op een werkelijk niet functioneren van de loodgordel. Het lijkt erop dat in de meeste gevallen de problemen die men tegenkomt met de loodgordel door onszelf worden opgeroepen, of teniet worden gedaan, wat maar van toepassing is. Bij de gemelde problemen waren niet goed vast gemaakte sluitingen en het ergens omheen draaien of instoppen van het vrije einde van de gordel onder zichzelf.

Andere veel voorkomende fouten doen zich voor als duikers het water in gaan en dan merken dat ze meer lood nodig hebben. In plaats van de gordel af te doen en er meer lood aan te schuiven, wordt het extra lood gewoon in een zak van het trimjacket gedaan. Hoewel dit een snelle en gemakkelijke oplossing lijkt, is dit vaak niet erg veilig. Vaak raakt de klittenbandsluiting los waardoor het lood vrij komt. Een duiker heeft dit op diepte misschien niet eens in de gaten, maar er zal zeker een probleem ontslaan wanneer er gepoogd wordt een veiligheidsstop in ondiep water te maken. Veel duikers hebben er moeite mee om hun loodgordel strak te houden tijdens een afdaling. Als het duikpak in elkaar wordt gedrukt, gaat de gordel losser zitten. In sommige gevallen waarbij de duiker meer lood aan de achterkant heeft gedaan, zal de gordel gaan glijden of rond de taille gaan draaien waardoor de sluiting aan de achterkant onder de fles komt te zitten. Vanaf dat punt zijn de mogelijkheden om de gordel goed te doen of in een noodgeval af te gooien, vrijwel nihil.

Een oplettende duiker voorkomt dit probleem door naar beneden te reiken en de gordel regelmatig strak te trekken. Maar daar kunnen nog meer problemen door ontstaan.

Als de handen van de duiker koud zijn, of als het losse eind te kort is voor de duiker om beet te pakken, kan de gordel gemakkelijk loskomen en helemaal afvallen. Het gevolg kan een snelle (en gevaarlijke*) trip terug naar het oppervlak zijn. Hoewel we onze eigen loodgordel hebben van de juiste maat met het juiste gewicht comfortabel en veilig aangebracht voor onze standaard duikuitrusting, ontstaan er problemen als we huurmateriaal gebruiken.

Een betere muizenval

Allerlei oplossingen kunnen toegepast worden op loodgordelproblemen. Voor degenen die naar duikstekken over de hele wereld vliegen en die liever niet voor het overgewicht die luchtvaartlijnen berekenen, betalen is de oplossing een gordel met zakjes te gebruiken in plaats van een gordel te huren.

In plaats van loodblokken aan de gordel te rijgen heeft een zakjesgordel zakjes (verrassing!) bedoeld voor ofwel hard ofwel zacht lood. Met een gordel met zakjes duiken we nog steeds met ons eigen materiaal, een gordel die we kennen en die goed past, maar we dragen lokaal in plaats van "geïmporteerd" lood.

Nog een voordeel van een gordel met zakjes is dat er snel lood kan aan worden toegevoegd of verwijderd

- zelfs als de gordel gedragen wordt. Een voorbehoud betreffende gordels met zakjes is het zorgvuldig uitkiezen ervan en het vaak inspecteren op tekenen van slijtage of schade. De zakjes moeten veilig zijn en goed leeglopen. Slecht naaiwerk kan ervoor zorgen dat de naden los komen en als het klittenband ouder wordt kan de mogelijkheid om dingen bij elkaar te houden sterk minder worden.

Een andere kijk op het oplossen van gewichtsproblemen is een loodgeïntegreerd trimjacket. Deze hebben zakken voor soft lood en zijn gemaakt met snelsluitingen om iets of al het lood af te werpen. In plaats van al het benodigde ballast aan een gordel te dragen kan iets of alles in het vest gedaan worden, waar het vaak qua trimmen beter verdeeld is en zeker meer comfortabel.

Het probleem is dat veel duikcentra alleen hard lood hebben en dat dit het vest kan beschadigen. Als er bovendien meer lood nodig is dan er in de loodzakjes past, kan de duiker toch extra lood in de zakken van zijn vest doen. Niet goed.

Om het "losse gordel" syndroom tegen te gaan maken sommige fabrikanten trimjackets die automatisch de loodgordel strak trekken als de duiker afdaalt - een idee dat al sinds tientallen jaren bestaat.

Trident maakt een stretch rubber dieptecompenserende loodgordel. XS Scuba maakt een dieptecompenserende sluiting die gebruikt maakt van een apparaat met een veer die spanning op de gordel houdt.

Droogpakduikers en anderen die zich klaar maken voor koud water duiken vinden vaak dat een loodharnas - in plaats van een traditionele gordel - een betere oplossing is om lood comfortabel te dragen.

Net als bij een loodgeïntegreerd vest, hebben sommige loodharnassen loodzakjes met een snel sluiting die de gewichten af kan werpen, maar de gordel blijft dan om.

Trimproblemen

De meeste duikers worstelen in zekere mate met het probleem van goed trimmen. Te veel lood en te hoog en de duiker neemt een hoofd naar beneden houding aan. Te veel te laag en de voeten van de duiker zinken. In beide gevallen is het resultaat een grotere weerstand als de duiker probeert te zwemmen, plus een extra hoeveelheid ongemak. De oplossing is om het lood goed te verdelen; er bestaan verschillende technieken en instrumenten om dit doel te bereiken.

Een is om de positie van de fles in het harnas van het trimjacket aan te passen en daarbij het drijfvermogen (positief of negatief) van de fles te veranderen. Sommige duikers met een droogpak, of met laarzen, vinnen of voeten met veel drijfvermogen, gebruiken enkelgewichten ter compensatie. Hoewel dat misschien wel werkt, geeft het extra belasting van de beenspieren die het gewicht rond moeten vinnen. Ander schoeisel met wat minder drijfvermogen kan een betere strategie zijn voor sommige duikers.

Grotduikers - misschien wel de meest trimbewusten - gebruiken allerlei strategieën, waaronder stalen banden rond de fles en extra D-ringen aan het vest waaraan ze kleine gewichtjes kunnen clippen voor nauwkeurig trimmen. Sommige fabrikanten maken nu trim-loodzakjes die aan de fles bevestigd kunnen worden om het plaatsen van de trimgewichten gemakkelijker te maken.

Terug naar de basis

Zelfs als we een basic loodgordel gebruiken, gehuurd of anders, kunnen een paar tips onze duiken een stuk plezieriger maken. De eerste is: bevestig het lood op de juiste manier aan de gordel. Liever dan een heleboel gewicht aan de achterkant van de gordel, moet het evenwichtig rond de heupen geplaatst worden. Op die manier heeft de gordel niet de neiging om "rond te draaien" als hij op diepte wat losser gaat zitten. Het volgende is ervoor te zorgen dat de individuele loodblokken niet rond glijden en mogelijk de sluiting vast zetten. Een gemakkelijke manier om dat te doen is de gordel door een kant van het blok te rijgen, er een halve slag in te leggen, en hem dan door de andere kant te rijgen.

Een alternatief is om een paar "loodclipjes" te kopen, kleine clips die bedoeld zijn om de loodblokken op hun plaats te houden.

De extra gordellengte of "tong" moet minimaal 10-15 cm lang zijn, maar niet meer dan 20. Te veel en het

zit in de weg en er ontstaat een neiging om het ergens weg te stoppen waar het niet hoort. Te kort en we worstelen als we de gordel onderwater willen aanpassen.

Als we hopen dat we de loodgordel in een noodgeval kunnen afwerpen is het ook essentieel dat we zorgen voor een vrije "drop zone". Dat betekent dat we erop letten dat er geen andere banden of harnessen over de loodgordel lopen, iets waar mijn oude instructeur steeds maar weer op hamerde. Het kan ook beteken het verhuizen van dat mes of duikinstrument naar een plaats waar een vrij vallende loodgordel er niet in vast zou kunnen raken.

Trainingzaken

Ongeacht welk soort materiaal we gebruiken om ballast toe te voegen en uit te trimmen, het is zaak om veel te trainen in het gebruik ervan. Vooral in een noodsituatie. Acties die we moeten ondernemen binnen één hartslag tussen een serene duik en een plotseling beangstigende situatie moeten goed geoefend worden, bijna tot het punt waarop ze instinctief of reflexmatig worden.

Net als voor de piloot van wie de motor met wat gesputter stilvalt direct na de opstijging, is er vaak maar weinig tijd om na te denken over mogelijk te ondernemen acties. Als het moment komt waarop een duiker plotseling "het lood eruit moet krijgen" moet hij niet klunzen om te bedenken welke hand hij moet gebruiken, aan welk touwtje hij moet trekken, of om moet gaan met duizelingwekkende verwarring.

Hetzelfde geldt voor zijn buddy, die ook heel goed op de hoogte moet zijn met zijn uitrusting. Ongeacht wie "aan het touwtje trekt" moet het afwerpen van de gordel snel en direct zijn. Loodgordels kunnen een beetje een plaag zijn voor ons als duiker, maar ze zijn een noodzakelijkheid tenzij we onze tijd willen doorbrengen met dobberend aan het oppervlak naar beneden te kijken. Door wat moderne technologie en praktische kennis toe te passen, kunnen we de oude loodgordels afwerpen.